

STORTINGET

Innst. 338 L

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 67 L (2025–2026)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i bærekraftige produkter-loven (hjemmel for bærekrafts- og utslippsreduksjonskriterier i EUs fornybardirektiv)

Til Stortinget

Innledning

Klima- og miljødepartementet legger i proposisjonen frem forslag til endringer i lov 25. juni 2024 nr. 69 om bærekraftige produkter og verdikjeder (bærekraftige produkter-loven). Lovforslaget inneholder forslag til forskriftshjemmel i norsk rett for å senere gjennomføre bærekrafts- og utslippsreduksjonskriteriene (bærekraftskriteriene) for alternative brensler i Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/2001 (fornybardirektiv II). Stortinget har samtykket til EØS-komiteeslutning om innlemmelse av fornybardirektiv II i Prop. 137 S (2024–2025).

Lovforslaget inneholder også forslag til forskriftshjemmel for senere gjennomføring av forpliktelse i fornybardirektivet II som er tett knyttet til bærekraftskriteriene for alternative brensler. For eksempel skal medlemsstatene pålegge drivstoffleverandører forpliktelser om å fremme fornybar energi i transportsektoren, noe som kan etterleves ved alternative brensler som oppfyller bærekraftskriteriene. Norge oppfyller sine forpliktelser etter direktivet gjennom de nasjonale omsetningskravene for biodrivstoff. Departementet vurderer det derfor som naturlig at bærekraftige produkter-loven

også gir hjemmel for forskriftsfesting av omsetningskravene.

Lovforslaget inneholder ikke forslag til selve gjennomføringen av fornybardirektiv II.

Forslaget innebærer at det etableres hjemmel i bærekraftige produkter-loven til å senere gjennomføre bærekraftskriteriene i fornybardirektiv II, samt krav til omsetning av brensler som bygger på disse, i forskrift. Forslaget har dermed ingen nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser.

Komiteens behandling

Komiteen inviterte til skriftlig høring i saken og mottok ett skriftlig innspill innen høringsfristen. Sakens dokumenter inkludert høringsinnspillene er tilgjengelige på sakens side på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anne Hagenborg, lederen Mani Hussaini, Linda Monsen Merkesdal, Torbjørn Vereide og Solveig Vik, fra Fremskrittspartiet, Kristoffer Sivertsen, Rikard Spets, Morten Stordalen og Tor Mikkel Wara, fra Høyre, Kari Sofie Bjørnsen og Aleksander Stokkebø, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Senterpartiet, Ole Herman Sveian, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Miljøpartiet De Grønne, Frøya Skjold Sjørsæther, og fra Venstre, Grunde Almeland, viser til at regjeringen i Prop.

67 L (2025–2026) i hovedsak foreslår en ny forskriftshjemmel i norsk rett for å kunne gjennomføre bærekrafts- og utslippsreduksjonskriteriene (bærekraftskriteriene) for alternative brensler i Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/2001 (fornybardirektiv II). Komiteen viser til at regjeringen i sin tilråding datert 27. mars 2026 skriver at Norge oppfyller sine forpliktelser etter direktivet gjennom de nasjonale omsetningskravene for biodrivstoff, og at departementet derfor vurderer det som naturlig at bærekraftige produkter-loven også gir hjemmel for forskriftsfesting av omsetningskravene. Videre viser komiteen til at gjennomføringen av kriteriene og kravene skal finne sted på et senere tidspunkt.

Komiteen viser til at forslaget ikke innebærer gjennomføring av nye materielle krav, men etablerer et rettslig grunnlag for senere forskriftsfesting av krav som følger av fornybardirektivet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Venstre støtter endringene foreslått i Prop. 67 L (2025–2026), hvor det foreslås endringer i bærekraftige produkter-loven for å gi tydelig hjemmel til å fastsette forskrift om bærekrafts- og utslippsreduksjonskriterier for alternative brensler, i tråd med EUs fornybardirektiv.

Disse medlemmer mener endringene vil bidra til et mer presist og samlet regelverk, sikre bedre gjennomføring av EØS-forpliktelser og legge til rette for like konkurransevilkår og klare rammer for næringslivet. Tydeligere hjemmelsgrunnlag vil også gjøre regelverket mer tilgjengelig og forutsigbart, samt styrke arbeidet med klimakutt og bærekraftige verdikjeder.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet merker seg at det i proposisjonen legges til grunn at forslaget kun gjelder etablering av en hjemmel for senere forskriftsregulering, og at det dermed fremstår som en avgrenset, lovteknisk justering. Disse medlemmer vil samtidig understreke at forslaget i realiteten legger til rette for at sentrale og materielle deler av bærekraftskriteriene i EUs fornybardirektiv kan gjennomføres uten behandling i Stortinget, og at det dermed etablerer føringer for hvordan kriteriene skal innarbeides i norsk rett. Disse medlemmer vil vise til høringssvarene fra Norges Skogeierforbund, NORSKOG, Norges Bondelag, NO-BIO, Norsk biokullnettverk og ønsker å fremheve flere momenter som er trukket frem.

Disse medlemmer vil særlig peke på at det fremstår som prematurt å etablere en så vid forskriftshjemmel på et tidspunkt hvor det fortsatt er betydelige uavklarte forhold knyttet til det underliggende regelverket. Etter disse medlemmers syn tilsier dette behov

for en mer grundig behandling av de materielle spørsmålene før hjemmelen vedtas.

Etter disse medlemmers vurdering reiser dette prinsipielle spørsmål knyttet til forholdet mellom lov og forskrift, graden av politisk behandling og handlingsrommet for nasjonale tilpasninger.

Disse medlemmer viser til merknadene til foreslått § 4 a, hvor det fremgår at hjemmelen ikke bare er ment å benyttes til gjennomføring av gjeldende regelverk, men også til å gjennomføre fremtidige EU-rettsakter som innlemmes i EØS-avtalen. Dette innebærer etter disse medlemmers syn at Stortinget gir samtykke til en hjemmel med et åpent og fremtidsrettet virkeområde, hvor senere endringer i EU-regelverket kan gi virkning gjennom forskrift uten ny behandling i Stortinget.

Disse medlemmer vil påpeke at dette reduserer forutsigbarheten og øker risikoen for en gradvis regelverksutvikling uten tilstrekkelig parlamentarisk forankring. Dette forsterkes av at proposisjonen legger til grunn at bestemmelser om tilsyn, overtredelsesgebyr og straff skal gjelde for forskrifter fastsatt med hjemmel i ny § 4 a. Etter disse medlemmers syn innebærer dette at fremtidige forskriftskrav kan få direkte rettsvirkninger og sanksjonsmuligheter, uten at det konkrete innholdet har vært gjenstand for behandling i Stortinget.

Etter disse medlemmers syn reiser dette prinsipielle spørsmål knyttet til forholdet mellom lov og forskrift, graden av politisk behandling og handlingsrommet for nasjonale tilpasninger.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at gjennomføring på forskriftsnivå i dette tilfellet svekker den politiske behandlingen og kontrollen, og at det er behov for en tydeligere forankring av sentrale materielle bestemmelser på lovnivå.

På denne bakgrunn mener disse medlemmer at regjeringen må komme tilbake til Stortinget med en revidert versjon som hensyntar de påpekte hensyn.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Miljøpartiet De Grønne og Venstre, støtter bærekraft i livsløpet til produkter og verdikjeder. Lovendringene som er foreslått, er viktige for å legge til rette for bruk av alternative brensler som en del av EUs fornybardirektiv. Norsk næringsliv må ha like rammevilkår og konkurransebetingelser som europeiske bedrifter. For flertallet er samarbeidet med EU en sentral del av Norges klimapolitikk for å sikre en mest mulig kostnadseffektiv klimapolitikk som kutter utslipp i Norge, Europa og globalt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre viser til at det i dag ikke stilles bære-

kraftskrav til biodrivstoff som omsettes utenfor bærekraftskravet. Disse medlemmer viser også til at det ikke ilegges CO₂-avgift på biodrivstoff, uavhengig av om biodrivstoffet tilfredsstillende fastsatte bærekraftskrav. Disse medlemmer peker på at grunnen til at EU og Norge har fastsatt bærekraftskrav, er at biodrivstoff som ikke tilfredsstillende fastsatte bærekraftskravene, kan ha samlet negativ effekt både for klimaet og biologisk mangfold, blant annet gjennom bidrag til avskoging av regnskog. I en situasjon med høye råoljepriser kan det oppstå situasjoner der biodrivstoff som ikke er pålagt CO₂-avgift, kan utkonkurrere fossilt biodrivstoff. Dette kan også gjelde ikke-bærekraftig biodrivstoff. Disse medlemmer peker tilbake på perioden 2016 til 2019 da det ble omsatt betydelige mengder biodrivstoff ut over omsetningskravet uten at det ble stilt bærekraftskrav til drivstoffet.

Disse medlemmer peker på at det vil være ønskelig at myndighetene sikrer at alt biodrivstoff som omsettes i Norge, tilfredsstillende fastsatte bærekraftskrav og vurderer at det å bruke avgiftsincitiver for å oppnå dette kan være fornuftig. Disse medlemmer viser i den anledning til statsrådets svar på komiteens spørsmål, der følgende slås fast:

«Avgrensingen av CO₂-avgiften mot biodrivstoff gjelder generelt. Rent teknisk vil det være mulig å innlemme biodrivstoff som ikke oppfyller bærekraftskriteriene, i avgiften. Dette vil kreve endringer i Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og i forskrift om særavgifter.

Disse medlemmer mener at regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2027 må vurdere om det bør ilegges CO₂-avgift på biodrivstoff som ikke tilfredsstillende fastsatte bærekraftskriterier.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i bærekraftige produkter-loven (hjemmel for bærekrafts- og utslippsreduksjonskriterier i EUs fornybardirektiv)

I

I lov 25. juni 2024 nr. 69 om bærekraftige produkter og verdikjeder gjøres følgende endringer:

Ny § 4 a skal lyde:

§ 4 a *Bærekraftskrav for brensler*

Kongen kan gi forskrift for å gjennomføre EØS-rettslige forpliktelser om bærekraftskrav for brensler, blant annet om

- bærekraft i livsløpet, herunder krav til reduksjon av klimagassutslipp, energibruk og økt energieffektivitet*
- dokumentasjon av bærekraftsaspekter*
- restriksjoner på, forbud mot og krav til omsetning og bruk*
- tildeling av økonomisk støtte.*

§ 7 skal lyde:

§ 7 *Nødvendige vedtak for gjennomføring av loven*

Tilsynsmyndigheten kan fatte enkeltvedtak som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelser gitt i medhold av §§ 3, 4, 4 a, 6, 8, 10 og 11, blant annet

- forby produksjon, innførsel, omsetning, eksport, bruk eller annen behandling av produkter
- pålegge tilbakekall eller tilbaketrekking av produkter
- pålegge gjennomføring av tiltak for å bringe et produkt eller et tilfelle i samsvar med bestemmelser gitt i medhold av denne loven.

Kongen kan gi forskrifter som er nødvendige for å gjennomføre bestemmelser gitt i medhold av §§ 3, 4, 4 a, 6, 8, 10 og 11.

§ 14 første ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om illeggelse og utmåling av overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer

- bestemmelser i forskrift gitt med hjemmel i §§ 3, 4, 4 a, 6, 7, 8, 10 og 11
- plikter som følger av enkeltvedtak gitt med hjemmel i §§ 6 til 9
- plikter som følger av enkeltvedtak gitt med hjemmel i forskrift i medhold av §§ 3, 4, 4 a, 6, 8, 10 og 11.

§ 15 skal lyde:

§ 15 *Straff*

I forskrift etter §§ 3, 4, 4 a, 6, 8, 10 og 11 kan det bestemmes at forsettlig eller uaktsomt overtredelse av forskriften straffes med bøter.

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 26. mai 2026

Mani Hussaini

leder

Frøya Skjold Sjursæther

ordfører